

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

TARTALOM: A madárvédelem kérdése az V-ik nemzetközi madártani kongresszuson. — Viszony az állatok szaporasága és életfeltételei között. — Vita a madarak gazdasági jelentőségéről. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* Országos Állatvédő egyesületi új tagok a folyó év II. negyedében. — A Pápa és Videke Állatvédő Egyesület. — A soproni állatvédő egyesület közlése. — *Szemle:* Üdülő postalovak. — Rendőr-kutyák Németországban. — Macskaadó. — *Irodalom:* Ornithologische Monatsberichte. — 1. „A madarak nemtője.“ 2. „A fák ünnepnapja.“ Felhívás pályázatra. — *Állatok világa:* A madarak szaglási érzéke. — A cinkefészkek a méhkasban. — A „Madarak és fák napja.“ (Folytatás.) — *Hírek:* A Pozsonyi állatvédő egyesület. — Új népotthon Pozsonyban. — Az Országos Ifjúsági Madárvédő Ligába május és június havában belépett új tagok névsora. — Az „Eperjesi vadásztársaság“. — *Különlélek:* Kezes vadszarvas. — Állatvédelmi haladás. — Baromfiorvoslás ingeny.

A madárvédelem kérdése az V-ik nemzetközi madártani kongresszuson.

A f. é. május 30—június 4-ig Berlinben tartott V-ik nemzetközi madártani kongresszus munkássága körében a madárvédelem kérdésének tárgyalása kiváló élénkséggel folyt és kétségtelenül a legkidomborodóbb részét alkotta a tanácskozásoknak.

A kongresszus munkarendje során a IV-ik szakosztály szerveztetett a madárvédelem és a természeti emlékek gondozása körébe eső kérdések megvitatására, mely Berlepsch János báró elnöklésével tartotta ülését. Társelnökökül a megjelenésben akadályozott Kazy József m. kir. földmivelésügyi államtitkár és Hennicke Károly dr. (Gera) választották meg, jegyzőként pedig Chernel István, a magyar O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. képviselője (Kőszeg) és Csörgey Titusz, a m. kir. ornith. központ titkára.

A szakosztály május 31-én kezdte meg munkálkodását, mely szinte belekapcsolódott a kongresszust megelőzően május 29-én Charlottenburgban tartott „Első német madárvédő nap“ tárgyalásainak anyagába. Az élénken látogatott üléseken következő előadások hangzottak el:

1. Schweder Brunó felsőbb erdészeti iskolai tanár (Weiskirchen, Morvaország): Vadászat és madárvédelem.

2. Heuss dr. (Paderborn): Az egyes kulturálmokban létező madárvédő társulások nemzetközi állandó szövetségének szükségessége és módzata.

3. Rörig dr. (Berlin): A madárvédelem tudományos alapja.

4. Schillings C. G. tanár (Berlin): A diszitésre

szolgáló madárbőrök és tollak beviteli tilalmának szükségességéről.

5. Schwartz M. dr. (Berlin—Dahlem): Kivánatosak-e nemzetközi egyezmények ama madárfajok védelme érdekében, melyek állományát a disztollaik miatt folyó üldözés veszélyezteti?

6. Csörgey Titusz (Budapest): A gyakorlati madárvédelem szervezete Magyarországon.

7. Chernel István (Kőszeg): A társadalom tevékenysége a gyakorlati madárvédelem terén Magyarországon.

8. Buckland I. (London): Az egész világon folyó madárritársról és e kérdés tüzetes megvitatására sürgősen szükséges nemzetközi értekezletről.

9. C. Van Hoorde (Brüsszel): Madárvédelem és hölgydivat. (Vetített képekkel.)

10. Dietrich dr. (Hamburg): Az észak-friezi szigetek madárvilága és a „Jordsand-egyesület“ madárvédő telepei. (Vetített képekkel.)

Ezen kívül a III. szakosztályban tartotta meg előadását Eckstein dr. tanár (Eberswalde): „Madarak a gyümölcsösben“ címen s a 2-ik általános ülésen Conwentz dr. tanár (Danzig): „A madárvédelem fejlesztése adminisztratív és önkéntes munkálkodással kivált Porsországon“ címen adott elő.

Ez a bőséges anyag több mint ötödrészét alkotta a kongresszuson tartott 53 előadásnak és megbővült még egyesületünk elnökének, Máday Izidor ny. miniszteri tanácsosnak, nyomtatásban a IV-ik szakosztály tagjai között szétosztott jelentésével: „Madárvédő törekvések Magyarországon. A társadalom közremunkálkodásának szervezete“, mely Chernel és Csörgey előadásait kiegészítve, módot adott a kongresszusnak arra, hogy a magyarságnak a madárvédelem terén eddig kifejtett munkálkodásáról összefoglaló teljes képet nyerjen.

Az előadások rövid ismertetését, bármi csábító is, e helyen, sajnos, nem adhatjuk, hiszen jóval át kellene lépünk e tér korlátait; mindössze csak azt említhetjük meg, hogy a IV-ik szakosztály, lankadatlan serénységgel folyó eszmecsere után, elfogadta a *Heuss dr.* előadásából kifolyó határozati javaslatot egy *állandó nemzetközi madárvédő bizottság* megalkotására, mely nyomban létesült s a benne helyet foglaló államok képviselői is megválasztottak, köztük Magyarország részéről: *Chernel István*. Ezenkívül az előadások nyomán sürgős és elodázhatatlan követeléseként jelentkezett, hogy a kongresszus határozottan és kifejezetten nyilvánítsa ki álláspontját a madarak megvédelmezésének kérdésében, mi célból a záróülés elé terjesztendő idevágó határozati javaslat megvitatására és szövegezésére a szakosztály külön bizottságot küldött ki, melyben a különféle államok egy-egy képviselője foglalt helyet, Magyarország részéről ugyancsak *Chernel István*. Ez a bizottság *Gebtsattel* báró, a bajorországi madárvédő bizottság elnökének vezetésével tartott tanácskozásai során az általa beterjesztett határozati javaslat tervezetét tüzetesen tárgyalta és a következőben állapodott meg: „A kongresszus vezetősége felkérendő, hogy tegye meg a szükséges lépéseket az irányban, hogy nemzetközi egyezmény létesüljön minden madár védelmére, kivált ama fajok érdekében, melyeket tollaik miatt vagy egyébként ésszerűtlen módon üldöznek.”

Az eszközök, utak-módok dolgában, amik e tekintetben ajánlatosak, a bizottság a maga részéről a következőkre helyezte a súlyt:

1. Ésszerű vadászati és madárvédő törvények alkotása, a tengeren való vadászat korlátozását is figyelembe véve.

2. Tilalom a diszítésre való tollak be- és kivitele dolgában.

3. E tollakkal és madárbőrökkel — kivéve a tudományos célt — való kereskedelem szabályozása.

4. Az érdekelt állami és magánközlegek legszélesebb körben való felvilágosítása.

5. Az ifjuság kioktatása és felvilágosítása.

6. Védett területek alkotása.

Az így megfogalmazott rövid, de napokig tartó tüzetes eszmecserekből leszűrött határozati javaslatot azután a kongresszus összességé a június 4-én tartott záróülésen *Gebtsattel* báró előterjesztése és megokolása alapján egyhanguan elfogadta.

Ez a határozat mindenesetre a legjelentősebb eredménye a kongresszus munkálkodásának, mert első bizonyossága annak, hogy a madártan mivelőinek egyeteme, ellentétben a régibb felfogással, mely a madárvédelmet első sorban a hasznosság szempontjából és kivált gazdasági érdekből szorgalmazta, *új elvi álláspontra helyezkedett s nem csupán egyes fajok oltalmát hangsúlyozta, hanem az egész madárvilág megvédését.* Ezzel ama óhaját fejezte ki a kongresszus, hogy az egyes államok madárvédő intézkedéseikben ne csak bizonyos érdekkörök kívánságainak tegyenek eleget, hanem a madárvilágot összességében igyekezzenek biztosítani s csupán elsőrangú emberi szempontok korlátozzák a védelem általánosságát.

Magyarországból részt vett még e kongresszuson a kir. m. Ornithologiai Központ képviselőjében ez intézet főnöke, *Herman Ottó*, akit a kongresszus elnökei közé is megválasztott s aki a madárvonulás szakosztályának tanácskozásait vezette s előadást tartott a m. kir. Ornith. Központ működéséről, továbbá *Schenk Jakab*, ez intézet adjunktusa, aki említett szakosztály egyik jegyzőjeként működött és „A kísérlet a madárvonulás kutatásában” címen tartott előadást. A magyar Nemzeti Muzeumot *Madarász Gyula dr.* igazgatóőr képviselte. Minden kérdés nélkül elmondhatjuk, hogy a magyarság sikeresen helytállott e kongresszuson, amit a második általános ülésen *Schallow Herman*, a németországi madártani egyesület elnöke is kifejezett, mikor felszólalva s külön kiemelve a magyar ornithologusok működését, felkérte a kongresszus tagjait, hogy elismerésüket tapsal nyilvánítsák ki.

A kongresszus fényes ünnepeiről és a rendezett érdekes kirándulásokról e helyen nem emlékezhetünk meg bővebben. Csak jelezni kívánjuk, hogy a tanácskozások befejeztével egy csoportja a tagoknak, köztük *Chernel István* és *Csörgey Titusz*, ellátogattak *Berlepsz János* báró világhírű madárvédő telepeire: a Thüringiaiában fekvő Seebach-ba, mely részben *Berlepsz báró* birtoka s ugyancsak a közelben fekvő Hainich-erdőbe, hol *Berlepsz bárónak* erdőbirtoka fekszik. A madárvédelem szempontjából mintaszerűen berendezett területek tanulmányozására három nap jutott. Csak aki saját szemével látta az eredményt, mit következetes munkával *Berlepsz báró* elért, mikor területein mesterséges tenyésztéssel hihetetlen bőséget teremtette meg a madaraknak, alkothat magának fogalmat a gyakorlati madárvédelem fényes sikereiről és megdönhetetlen bizonyosságairól.

Viszony az állatok szaporasága és életfeltételei között.

Az állatok szaporasága és életfeltételei között tudvalevőleg bizonyos viszony forog fenn. A legnagyobb különbségek mutatkoznak pl. az egyes állatnemek és fajoknál az ivadék számában. Míg pl. az elefánt 3—4 évenként szül egy magzatot, addig számos más emlős állat minden évben szül egyet, vagy többet s pl. a sertés, kutya, macska egy évben kétszer is és összesen a 12 hónap alatt 10—20-at is, vagy, mint az egér, egy évben 4—6-szor 4—4, sőt 10—10 fiat is.

Ilyenformán van az a tojást (petét) rakó állatoknál is. Így pl. a sas egy évben egyszer 1—2 tojást, de már pl. a veréb évente 2—3-szor is 4—4, sőt 6—6 tojást is tojik, a házi szárnyas pedig felviszi egy évben 100 darabig is. Ott van aztán a béka, az egyszer ugyan egy évben, de 3—4000 tojást is rak. Messze túlhaladják ebben a kételtű békát a halak. Így pl. a hering valami 47 ezer petét tojik, de van hal, amely 300 ezeret egy évben! A rovarok között a selyemlepke egészen eltörpül a maga 3—400 petéjével pl. a méhkirálynő mellett, mely egy évben 10 ezer petét is rak.

Ez óriási különbségek az ivadék számában számos

okra (viszonyra, körülményre) vezethetők vissza. Kivált az életfeltételek különbözősége játszik ebben elhatározó szerepet, de tekintetbe jön első sorban az állat szervezeti energiája, életerőssége, mely közönségesen a nagyobb, hatalmasabb alkatban s fegyverzettségben áll. Lényeges, hogy ama bizonyos állatfajnak sok-e vagy kevés a pusztító természetes ellensége; biztos-e vagy bizonytalan a fenmaradására a tartózkodási helye s magára van-e utalva vagy társaságba. Elhatározó még, egyebet nem említve, az, hogy miféle táplálékra van utalva s bőven juthat-e ehhez vagy szűken; növényevő, husevő, vagy mindent evő-e, mert pl. a mindent evő jobban kijöhet életfeltételeiben, mint a növényevő s még inkább mint a husevő, mert hiszen az utóbbi az élő állattáplálékhoz nehezebben jut, az az élő táplálék védekezik, menekül, elbujik előle. A madár pl. (mondjuk a veréb), amely növényi és állati élelem között választhat, tavaszkor a rovar is, nyáron, őszkor kivált magfélélt fogyaszthat, jobban áll életfeltétel dolgában mint mondjuk: a fecske, amely állati eleségre utalt.

A könnyebben megélő több ivadékot hozhat és illetőleg nevelhet föl azok megélésére való kilátással, mint a korlátoltabb táplálékú, bár aztán igaz, hogy a szaporább fajoknak több az élő ellenségük is, amely tizedeli, annál inkább, mivel egyben rendszerint gyámoltalanabb is a létérti küzdelemben.

Sok függ még attól is, hogy vajjon (különösen a tojó állatoknál) védik-e, védelmezhetik-e tojásaikat, porontyaikat és mennyire az ellenségektől s általában az elpusztulástól; amely faj képtelen, vagy kevésbé képes erre, az rá van utalva mintegy a nagyobb produkcióra, hogy jusson is az elpusztulásnak, de maradjon is a fajfenntartásnak.

Pl. a sas 1—2 tojása bizonyára csak felettén kivételesen megveszendőbe már a fészek helyszíne, de a szülők energikus védekező képessége folytán is, holott pl. a kolibri, az ökörszem gyámoltalanabb volta már szükségessé teszi a szaporább, több tojást, hogy a martalékul eseteken kívül a fajfenntartására legyen anyag.

Igy van ez pl. a struccra nézve is, melynek rendkívül kemény héju, bár számban csekély tojása ugyszólván igen jól biztosítva van, holott pl. a halak csak óriási mennyiségű peték produkálásával biztosíthatják lételüket, (fajuk fentartását), tekintve, hogy termékenyített petéiknek és kész porontyaiknak is nagyszámu az ellensége, az elpusztítója.

Az állatok védelmében ime ily irányban is bölcsen intézkedik a természet, s nekünk a saját emberi érdekeink védelmében csak az az indokolt feladatunk, hogy az állatvilág természetes létfeltételeit lehetőleg ne kevesbitsük s ellenségeinkkel szemben is csak indokolt határokon belül folytassunk irtóháborút és mindezt azért, mert mi emberek a természet rendes, eredeti mivoltát céljainkhoz idomitva sokszorosan kiforgattuk, indokolt hát legalább is a szélsőségek kerülése s a természet törvényeihez a közelmaradás.

Monostori Károly.

Vita a madarak gazdasági jelentőségéről.

Lapunk olvasói már tudomást nyertek arról a polemiaról, mely a madarak gazdasági jelentősége tárgyában az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közlönyében, a „Köztelek“-ben folyt. Azok számára, akik esetleg az ügy iránt érdeklődnek, ide jegyezzük a „Köztelek“ illető számaint és zárjelben azok neveit, akik a tárgyhoz hozzászóltak: 1910. évfolyam 7. szám (Sziklay Ede, Jablonowski József), 9. szám (Herman Ottó, Jablonowski József), 12. szám (Máday Izidor), 15. szám (Kukuljevič József dr.), 20. szám (Bársony István), 25. szám (Westsik Vilmos, Vértesi Tóth Imre dr.), 32. szám (Jablonowski József), 34. szám (Jablonowski József), 36. szám (Jablonowski József), 42. szám (Hermann Ottó), 45. szám (Jablonowski József). 48. szám Vegyesek rovatában „Helyreigazítás“.

A magyarországi állatvédő egyesületek szövetségének központja, mivel az említett vita folyamán a madarak gazdasági jelentősége általában vita tárgyát képezte, szükségesnek tartotta, hogy egy, az ország valamennyi állatvédő egyesületéhez intézett körlevélben álláspontját kifejtse.

E körlevél a következő:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos közlönyében a „Köztelek“-ben két tudományos intézetünk vezetői között polemia folyt lényegében afölött, vajjon a rovarévő madaraknak gazdasági jelentősége van-e és azok ebből a szempontból részesítenők-e védelemben?

Ennek a kérdésnek megvitatása a gazdák körében nagy feltűnést keltett, annál inkább, mert a két előkelő tudományos intézet vezetőinek vitatkozása a dolog természeténél fogva a kérdés eldöntésére nem vezethetett.

Mellőzzük a mindkét oldalról felhozott érvek és adatok szembeállítását és bírálatát, mert polemiaiba keveredni egyáltalában nem óhajtunk.

Kötelességünk azonban nekünk is a kérdésben elfoglalt álláspontunkat a t. társesületeknek, ezek útján az érdekelt nagyközönségnek tudomására hozni.

Álláspontunk pedig az, hogy a leghatározottabban valljuk a rovarokkal táplálkozó madaraknak azt a kiszámíthatatlan nagy hasznát és jelentőségét, hogy a mező- és erdőgazdaságot a rovarok milliárdnyi értékekre rugó kártételeitől megóvják és hogy ennél fogva az állami hatóságnak éppúgy mint a társadalomnak kötelessége mindent elkövetni avégre, hogy a rovarévő madarak szaporodása előmozdítottassék.

Merőben feleslegesnek ítéljük, hogy álláspontunk indokolására adatokat hozzunk fel. Elegendőnek véljük, ha egyszerűen arra utalunk, hogy álláspontunk egyezik földmívelési kormányunk irányával és egyezik, lehet mondani az egész művelt és tudományos világ nézetével is.

A rovarévő madarak gazdasági jelentősége mellett állást foglalt a földmívelési kormány, midőn 1896-ban az addig tisztán a madárvonulások megfigyelése érde-

kében fennállott ornithológia központot saját ügykörébe átvette és a gyakorlati állatvédelem érdekeinek ápolásával megbízta;

midőn 1899-ben a törvényhozás hozzájárulásával 62.000 korona költséggel „Magyarország madarai különös tekintettel gazdasági jelentőségükre“ (Chernel István irta) című alapvető munkát kiadta;

midőn 1901-ben egy törvényen alapuló rendelettel 89 madárfajt abszolút hasznosnak jelentett ki és azokat minden kivétel nélkül való feltétlen védelem alá helyezte;

midőn a haladó kultúra következtében megfogyott természetes fészkelő helyek pótlása érdekében a mesterséges fészkelő odúk tömeges gyártását és terjesztését megindította;

és végre midőn a m. kir. ornithológiai központot megbízta, hogy a madarak hasznának és kárának kérdését azok táplálkozásának folytatólagos és állandó megfigyelése útján tanulmányozza és ennek a tanulmányozásnak támogatására az állami magvizsgáló és az állami rovarügyi állományokat utasította.

De a rovarevő madarak gazdasági jelentőségét teljes nagyságában az a körülmény tünteti fel, hogy a madarak védelmét épen a földművelésre nézve megállapított hasznos voltuknál fogva az egész művelt világ szükségesnek elismerte és a madarak megvédését nemzetközi érdeknek jelentette ki.

Hazánknak egy nagy fia, gróf Andrássy Gyula volt az, aki mint közös külügyminiszter már 1875-ben indította meg azokat a tárgyalásokat, melyeknek célja az volt, hogy Európa valamennyi államai egyértelmű kötelezettségek vállalásával nemzetközileg biztosítsák a hasznos madarak védelmét.

Azóta, tehát közel 4 évtized óta lehet mondani az egész művelt világ illetékes természettudósai és a különböző államok kormányai és diplomatái azon munkálkodtak, hogy Európa valamennyi államát egy megfelelő nemzetközi egyezmény megkötésére bírják, mely munkálkodás eredménye a Párisban 1902. évben a hasznos madarak védelme érdekében létrejött első nemzetközi egyezmény volt, mely nálunk is törvénybe iktattatott.

Ennek az első nemzetközi egyezménynek jelentősége kitér abból, hogy az 36 madárfajnak, mint hasznosnak nyújt védelmet 12 különböző államban.

Ezt a jelentőséget 1909. december hóban elismerte még Olaszország is, amely a római nemzetközi mezőgazdasági intézet közgyűlésén hozzájárult ahhoz a határozathoz, hogy a párisi nemzetközi egyezményhez még nem csatlakozott államok és így Olaszország is az egyezmény kötelékébe lépjen. Ennek jelentősége annál nagyobb, mert ezzel a lépéssel Olaszország, hol az apró madarak milliárdjai a nagy néprétegek állandó fogyasztási cikkét képezik, a madarak gazdasági fontosságát a népelelmezési érdekek fölé helyezte.

Eltekintünk a madarak gazdasági jelentőségét méltató tudományos munkák, emlékiratok és tanulmányok, kísérletek és intézetek imponáló nagy számától és még csak egy momentumra utalunk:

Az amerikai egyesült államok époly életrevaló

mint gyakorlati érzékű nemzete a rovarevő madarak gazdasági hasznát oly fontosnak és minden kételyen kívül állónak ismerte el, hogy ennek tudatát az egész nép érzületébe beoltandó, a madarak és ezzel összefüggésben a fák kultuszának két külön ünnepi napot szentel az egyesült államok területén levő valamennyi népiskolában.

Mindezek után felkérjük a t. társesületeket, hogy saját hatáskörükben kövessenek el mindent, hogy földművelő országunk egyik legjelentékenyebb érdekét képviselő madárvédelem nagy jelentősége iránt a gazdaközönség bizalma nemcsak hogy meg ne ingattassék, hanem gazdáink saját jól felfogott érdekükben fokozott rokonszenvvel forduljanak az okszerű madárvédelem fejlesztése felé, melynek általános felkarolása alapos kilátást nyújthat nekik arra, hogy belátható időben a rovarevő madarak, mint a gazda legtermészetesebb és legigénytelenebb szövetségesei meg fogják őket óvni a terményeiket pusztító bogarak kártételeitől és a rovarirtás mindenféle költségeitől és zaklatásaitól egyaránt.

A gyakorlati madárvédelem rendszeres felkarolása és fejlesztése csak mintegy 5 évvel ezelőtt indult meg. A mozgalom tehát oly annyira új és a kezdet nehézségeivel küzd, hogy minden támadás csak a legkárosabb visszahatással lehet a még meg nem erősödött közvéleményre. Azért kétszeres kötelességünk, hogy munkatársaink figyelmét és segítségét kikérjük arra, hogy madárvédelmi törekvéseink még zsenge kezdetének megakasztását a gazdaközönség megfelelő felvilágosítása útján ellensúlyozni igyekezzenek.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Országos Állatvédő-egyesületi új tagok a folyó év II. negyedében. Rendes tagok: Kunszentmiklós község: Kosztolányi Ödön, Kosztolányi Ödönné, Blohs Ottó hadnagy, özv., Dunay Szilveszterné, kislódi Hollán Józsefné, özv. Bartha Károlyné. Kerekegyháza község: Osten Leopoldina grófnő, Pöjén, Havel Károly, Kohn Arnold, dr. Alapy Viktorné, Grünzl Károly gépszíjgyáros, Schultz Alarich.

Ajándékok. Folyó év II. negyedében a következő ajándékokat vettük:

Osten Leopoldina grófné 100.—, Krizbay Mária 20.—, dr. Lendl Adolfné 8.—, özv., Kolozsváry Károlyné 5.—, dr. Imrédy Béla 5.— koronát.

Az állatvédő-házra adakoztak: Báró Pongrácz Vincéné 20.— koronát.

A nemesszivü adakozóknak hálás köszönetét nyilváníttja

az Országos Állatvédő Egyesület.

A Pápa és Vidéke Állatvédő Egyesület május hó 4-én Gyurátz Ferenc püspök elnökletével választmányi értekezletet tartott. A választmány elsöben azon teendőit végezte el, melyek az alakulás alkalmával az alapszabályok jóváhagyása után felmerültek. — Teendőinek közelebbi során kimondotta, hogy megkeresést intéz a város rendörkapitányi és a járás szolgabírói hivatalá-

hoz, hogy hathatós támogatásukat kérje az állatvédelem iránt. A madárvédelem teendői inkább a téli időben csoportosulnak, de most is kiterjeszkedik az egyesület figyelme a mezei állatvédelemre s az éneklő madarak oltalmazására. Az állatkinzásokat — különösen a városban csökkentendő, egy 10 koronás és 3 ötkoronás jutalmat tűz ki azon rendőröknek, kik az állatvédelemben, az állatkinzások szemmeltartásában ez évben a legnagyobb buzgalmat mutatják. Kimondotta a választmány, hogy a Madarak és Fák napjának megünneplésére vonatkozó kiadványokat küld a helybeli és a környékbeli népiskoláknak. — Az egyesületnek ezidőszerint 3 alapító és 93 rendes tagja van.

A soproni állatvédő egyesület a következőket közli: A napokban megjelent egy itteni lakónál egy bécsi egyén és rá akarta ezt beszélni, hogy fogjon madarakat és küldje ezeket, holt állapotban az ő címére Bécsbe, ígért neki minden darab után 20—80 fillért.

Miután az itteni lakó az ajánlatot látszólag elfogadta, küldött neki a bécsi 12 darab, a madarak elfogására szolgáló hálót.

A hálók azonban át lettek adva az itteni rendőrfőkapitányságnak és egyesületünk megtette, hasznos madaraink megvédése érdekében, úgy a városi mint a megyei hatóságnál a szükséges lépéseket.

A bécsi városi tanács nem ad senkinek engedélyt madarak elfogására, azért az ottani praeparátorok ugy látszik most ilyen, a mi madárvédelmi törvényünkbeütköző módon, nálunk akarnak maguknak madarakat szerezni.

Bizonyos, hogy küldtek vagy küldenek más helyekre is ilyen hálókat és veszélyeztetik hasznos madarainkat. Vállalkozókat könnyen találunk, különösen a mi határszéli falvainkban.

Kismartoni csoportunk derék vezetője, Nyomárkay László ur, mult évi munkálkodását illetőleg a következő érdekes dolgokat közölte:

Ki lett akasztva 23 darab új fészek-odu, e közül hármat megrongáltak a gyermekek, 8 oduban fészkelte szencinege, egyben légykapó és a többit elfoglalták a verebek. Ezek még a tojásukon ülő cinkéket is megtámadták seregesen és négy oduból ki is verték azokat.

A verebek eme tulszaporodását megakadályozandó, készítettett, német minta után, a csávai (Sopron megyei) herceg Esterházy-féle agyaggyárban veréb-fészek-odvakat agyagból, ahol bárki olcsó áron kaphatja ezeket; de tavalyi megbetegedése folytán csak az idén akasztathatja azokat ki. Ezekből a veréb-tojásokat könnyen ki lehet szedni.

Etető-asztal nyolc lett felállítva és hat darab hamburgi kis „Parus” nevű cinke-etető kiakasztva. Az utóbbiak annyiban nem váltak be, hogy a verebek ezektől is elverték a cinkéket.

Az etetésnél azt tapasztalta, hogy legkevésbé a napraforgó-magot bántják a verebek.

Ragadozó emlős-állatok (macskák, stb.) elfogásánál nagyon bevált az ugynevezett Humanitaetsfalle Haynából, porosz Sziléziában, az ottani „Raubtier-Fallen”-gyárból.

Egy az egyesület céljait szolgáló írógép beszerzési árához hozzájárulni szivesek voltak:

Petőházi Répacukorgyár nyolc koronával, Spiess Antal ur hat és Hatvan Ferenc, Kabaja Lajos és Krump Miklós urak két-két koronával, Groedel Testvér urak Lakompakon pedig küldtek az idén is egy tiz korona összegű adományt.

Erkezett a fent nevezett célra még több adomány is; ezeket szintén közölni fogjuk.

SZEMLE.

Üdül postalovak. A „Deutsche Tierschutz-Zeitung (Ibis)” szerint a berlini postaigazgatóság a nagyváros kövezetén és aszfaltján lezsarolt lovai számára a tegeli tő mellett, nagyobb területet vett bérbbe abból a célből, hogy ott a postalovak ismét erdőhöz jussanak. A lovak itt egész szabadon, vasalás nélkül legelésznek és futkosnak, két postaalkalmazott felügyelete mellett.

—yi—

Rendőr-kutyák Németországban. A porosz belügyi miniszter az állami költségvetésbe külön tételt állított be azokról a költségekről, melyeket rendőr-kutyák tenyésztésére és idomítására felállítandó telep céljaira óhajtott igénybe venni. A tétel tárgyalása nagyobb érdeklődést keltett és a miniszter a tétel támogatása érdekében elrendelte, hogy a rendőr-kutyák alkalmazása és tevékenysége a gyakorlatban is bemutattassék. A mutatvány a képviselőház pénzügyi bizottságának, a miniszternek, a rendőri hatóságok és közegek jelenlétében, a berlini kadet-iskola mögötti téren folyt le és általános meglepedést keltett.

—d—

Macskaadó. Egy német állatvédő folyóiratban az a javaslat foglaltatik, hogy a macskák tartása épügy, mint az ebeké megadóztassék. Macskaadó rendszeresítve van a szársországi Sebnitz városban és New-York állam egyik városában. A javaslattevő a macskaadótól azt várja, hogy a fölösleges, kóbor és mada-rászó macskák eltűnnek és a megkevesbedett házi macskák gazdájuk részéről jobb bánásmódban részesülnek.

—d—

IRODALOM.

Ornithologische Monatsberichte. A hirneves Reichenow tanár által kiadott ezen folyóirat áprilisi füzetében a rossitteni madárfigyelő állomás vezetője említést tesz arról, hogy a kenderikék ilyenkor tavasszal feltűnően nagy számban heteken át vonulnak észak felé. Ez annyival inkább feltűnő jelenség, mert a kenderikét eddigelé nem sorozták a vándormadarak közé. Ugyan-ebben a számban újabb adatok közöltenek arról a nagy madárpusztulásról, melyet a tengerparti világító tornyok okoznak. A dán tengerpart 38 világító tornyában kerekszám 2700 madár pusztult el 1908-ban, melyek 73 faj között oszlottak meg. A legtöbb áldozat a pacsirtára esett, mely a fenti számnak majdnem 1/4-ét képezte.

—yi—

Ornithologische Monatsberichte. E folyóirat májusi számában Herman Ottó „Das Ringexperiment“ c. cikkében védelmébe veszi a rossiteni madárfigyelő állomást, mely utóbbi időben a szakkörökben éles támadásokban részesült. Hagendefeldt a Sylt-szigeti madárvonulásról tesz jelentést. Ornithológiai Közlemények c. alatt most már orosz nyelven is jelenik meg egy szakfolyóirat. Petersennek egy dán nyelven megjelent munkája van ismertetve, melyben az a ritka tény tűnik ki, hogy több madárfajnak elszaporodása észlelhető Dániában. — A junius, julius—augusztusi számokban tisztán tudományos ornithológiai adatok foglaltatnak.

1. „A madarak nemtője.“ 2. „A fák ünnepnapja.“ Irta *Thewrewk István.* 8—8 oldalra terjedő kis füzet. Kiadta az élők boncolása ellen küzdő világszövetség budapesti fiókegyesülete. Ára 20—20 fillér.

Az O. Á. V. E. által országszerte alapított „Madarak és Fák Napja“ ünnepélyen előadandó szindarab formájában írta a szerző e két művét, szép versekben.

Az elsőben a tanítónőt és madarakat személyesítő iskolás gyermekeket, a másodikban pedig a tanítót és virágokat személyesítő gyermekeket szerepeltet a szerző egy-egy u. n. felvonásban.

Ezek mondókái elég talpraesettek s a madarak és fák védelme, szeretete, gondozása körül mozgó.

Figyelemreméltó munka, kár, hogy drága. Mikor az O. Á. V. E. igen diszes kiállítása „Gyermek Naptára“ sok ábrával és 66 oldalnyi terjedelemben tíz fillér, akkor ezek a füzetek 20—20 fillér árban kelen-dőségre, azt hiszem, nem számíthatnak, bár, ismétlem, elég talpraesett dolgozatok.

Különböen úgy van feltüntetve, hogy e füzeteket az „Állatvédők Világszövetsége“ adta ki. Ily című egyesületet Magyarországon nem ismerem, s ha van valahol ily szövetség, cimbitörölés forog fenn. Ezt én nem helyeselhetem. Nevezdük meg a gyermekeket a maga nevével. Tehát ama szövetség: *budapesti fiókegyesülete.*

Különböen, mert ez a fiók is kivált a vivisekció elleni küzdelemre alakult s alapszabályai erre jogosítják fel, talán nem ildomos — másrésztől már erős kultiválás alatt álló — állatvédelmi egyéb kérdéseket fessegetnie.

Monostori.

Felhívás pályázatra. Az „Iskolai Ünnepeink“ szerkesztősége pályadíjakat tűz ki a következő tételre: „Vizsgán vagy iskolai évzáró ünnepélyen előadandó mű“ (Bucsu az iskolától). A pályamű lehet prózai beszéd, költemény, monológ, dialog, trialog, melodráma, kis színjáték, azaz bármely fajtájú fogalmazvány, mely még nyomtatásban nem jelent meg. A pályamű készülhet a tanító, de inkább a növendékek által leendő előadásra. Pályadíjak: I-ső 25 K; II-ik 20 K, III-ik 15 K, IV-ik 10 K. Minden közlésre elfogadott mű 5 K. Határidő: 1910. december 31. A jelíges levélkével el látott pályaművek a szerkesztőség címén Marosvásárhelyre küldendők. A meg nem felelő műveket, felbontatlan jelíges levélkéikkel együtt elégetik. A díjazott művek első közlési joga a szerkesztőségé, azontul a szerző rendelkezhetik vele.

Állatok világa.

A madarak szaglási érzéke. Afelett nincs kétség, hogy a madarak első sorban oly állatok, amelyeknek látó érzéke áll magas fokon. Sok jel arra mutat azonban, hogy szaglási érzékük is igen fejlett.

A dögevő szárnyasok pl. bizonyosan a szag után is mennek, mikor a hullára lakmározni szállnak, mert sokszor ott is fellelik azt, ahol nem látható. Ismeretes különben, hogy pl. a varjak a szétöntött vért megérezve, rászállnak, vérhez hasonló, de nem oly szagu anyagra azonban nem mennek. Észlelték azt is, hogy az ablakettőre helyezett, papírba láthatatlanul becsomagolt füstölt szalonna-darabra a széncinkék rászálltak s a papírborítékot kiszakgatva fellakmározták a zsira-dékot.

A cinkefészek a méhkasban című multkori közlemény kiegészítéseül Bohrandt Lajos tagtársunk közli hogy a fészekből a minap hét jól fejlődött fióka, röppentettek ki az öregek.

A „Madarak és Fák Napja“.

(Folytatás.)

A lefolyt idő alatt beérkezett feltűnő nagyszámu jelentések nyomán a közlés a következőkben folytatjuk. *Porrogszentkirályon Záborszky Kálmán* ág. h. ev. tanító rendezte az ünnepélyt 140 tanuló és 80 felnőtt részttvevésével.

Korponán, mint Kögl Mária állami e. isk. igazgató írja, eperfa-ültetéssel kapcsolatban s ligatagok felvételével előzetes ünnepélyt, majd 16 pontu műsor szerint majálist rendezett a tantestület, állatvédelmi vonatkozásu dalokat, verseket adatva elő a tanulókkal.

Nagy cigándon Róth Sámuel tanító a gyermekek nagy lelkesedésével találkozáva tartotta meg az ünnepélyt.

Bernecén Buriss Dezső r. kath. főtanító 12 számból álló program szerint, szülők, érdeklődők jelenlétében tartotta az ünnepélyt. Ott volt *Szokolai Alajos* ur, a hontmegyei Á. V. E. elnöke, ki igen lelkes, áldozatkész pártfogója e gyerekinéztménynek. *Buriss* megjegyzi, hogy: „ha minden tanító s velük a tanügy barátai jobban is lelkesednének e nagy horderejü eszme iránt, egy pár év mulva nem volna fészekrabló állatkinzó gyermek.“

Esztergomban a battyán-utcai elemi leányiskola 17 számból álló program szerint ünnepelt s alkalmi beszédet *Burány Ferenc* tanító mondott.

Aknaszlatinán 300 gyermek ünnepelte a napot a tanítók és tanítónők rendezésével.

Kaposmérőn a ref. el. isk. faültetéssel s ligába felvétellel kapcsolatosan ünnepelt *Ladányi Ferenc* tanító rendezésével.

A napkori áll. el. iskolában *Dömötör Ferenc* igazgató rendezte a faültetéssel kapcsolatos s az ottani intelligencia érdeklődését is felkeltett ünnepélyt.

*Nagyvárad-ujváros*on a r. kath. e. isk. ligaalakí-

tással kapcsolatban majálison ünnepelt. Beszédet tartott *Halmos András* s a rendezést *Szabados Béla* végezte. Az ünneplő gyermekeket az iskola meg is vendégelte.

Homoródszentpéteren Nagy Gyula tanító rendezte az ünnepélyt, a gyermekeknek a madárvédő ligába történt felvételével.

A szeged-alsótanyai Dobó-erdőben f. évi május hó 12-én ünnepeltek a *dobóerdei, királyhalmi és köröséri* áll. iskolák tanulói 18 pontból álló program szerint. Alkalmi beszédet *Szécsy György* áll. tanító tartott, záróbeszédet pedig *Nagy József* áll. tanító. *Szécsy* tanító kezdeményezésére az ifjúsági madárvédő ligának ma már körülbelül 1400 tagja van Alsótanyán. Jelvényt csak az állatvédelem terén kitűnt tanulók kapnak. Az öntudatos állatvédelem lelkes szószólói itt *Szamosi György* igazgató, *Brunner Ödön*, *Mészáros Lajos*, *Nagy József*, *Mihálovits Bözsi*, *Varga Mátyás*, *Veszélovszky József* és *Szécsy György* állami tanítók és *Kiss Ferenc* és *Teodorovits Ferenc* erdőtanácsosok, kik a tantestületet nemes munkájában a legmesszebbmenő támogatásban részesítik.

Nagysolymoson a hidegkuti el. iskolával közösen rendezték az ünnepélyt. Beszédet tartott *Sándor Lajos* székelyhidegkuti áll. ig. tanító a fák és madarak sokféle hasznáról, ismertette a káros és hasznos madarakat és a gyermekeket az utóbbiak védelmére hívta fel. Beszédet tartott *Rákosi Béla* nagysolymosi állami ig. tanító a fák szépségéről, hasznáról; fogadalmat tétetett a gyermekekkel arról, hogy a fákat megbecsülik, szaporítják, a madárfészkeket, tojásokat és fiókákat nem szedik el s arra törekednek, hogy a madarak és fák szaporodjanak. A madarak védelmét a felnőttek körében is igyekeznek az ottani tanítóság terjeszteni, évigből a múlt télen a *Gazdaköri Estélyen* 60—80 székely gazda előtt *Rákosi Béla* a Madarak hasznáról felolvasást tartott és a tagokat a madarak védelmére felhívta.

(Folytatjuk.)

HIREK.

A Pozsonyi állatvédő egyesület fáradhatatlan titkára, dr. Kováts Lajos tiszti orvos az ottani „Terézvárosi Nép- és Gyermekek-Otthon” részére egy külföldi hirneves természetrajzi intézetből 1000 korona értékű madárgyűjteményt rendelt. Ugyane célra 5 művészi kivitelű fali táblát hozatott, melyek a madárvilágot csoportosítva tüntetik fel, u. m. apró madarak, ragadozó madarak, sasfélék, vízi madarak különböző nemei. Ugyancsak a nevezett titkár kezdeményezésére a rendőri bejelentő hivatalban is egy állatvédő — és két, a madarakat csoportokban bemutató felitábla lett kifüggesztve, tekintettel arra a körülményre, hogy a hivatalban több száz ember fordul meg naponként. Mint ebből láthatni, a pozsonyi egyesület érdemes titkára nagy eréllyel és körültekintéssel terjeszti és népszerűsíti az állatvédelmi eszméket.

Új népotthon Pozsonyban. E napokban megalakult Pozsonyban a második népotthon, melynek kezdeményezésében kiváló ügybarátunknak, dr. Kováts Lajos tiszti orvosnak, az állatvédő egyesület titkárának szintén előkelő része volt, valamint dr. Fischer Jakab, Göndör Károly uraknak. A népotthon egyuttal központja lesz az állatvédelemnek is, amennyiben arról is gondoskodott dr. Kováts, hogy annak falait több az állat- és madárvédelemre vonatkozó kép díszítse. A „Terézvárosi népotthon” részére rendelt 130 madárból álló gyűjtemény már megérkezett. Ezen első nép- és gyermekotthon megnyitása szept. 8-án fog végbemenni. A terézvárosban (Pozsony) egy munkásokból álló asztaltársaság alakult meg, mely hetenkint egyszer tart összejövetelt. Ily összejövetelek alkalmával, különféle természetrajzi, állat- és madárvédelmi kérdésekről tart dr. Kováts előadásokat. (Gratulálunk Pozsonynak, hogy a kultúra ily önzetlen és buzgó terjesztőjének sikeres munkájával dicsekedhetik. Szerk.)

Az Országos Ifjúsági Madárvédő Ligába május és június hóban beléptek:

Lantos Gusztáv áll. tanító Vajdahunyad által 70, Orbán Ferenc ref. tanító Battonya által 100, Molnár Gyula áll. tanító Pazdics által 50, Havasi Emil igazg. tanító Tömörkény által 600, Kárpáti Péter közs. tanító Bodrogszadány által 50, Corutin Szilván közs. tanító Májer által 100, Simó József áll. isk. ig. Nagyszében által 250, Böröndy János áll. ig. tanító Oláhlápos által 200, Állami elemi iskola Fástanya által 250, Roth Ármin néptanító Márkusfalva által 25, Brunner András kántortanító Pári által 50, Peich Jakab rk. tanító Szárász által 50, Varga Béla áll. tanító Győr-Révfa által 100, Csongor Dániel áll. ig. tanító Belsőhat által 110, Hiszem József áll. ig. tanító Prakfalva által 100, Burgmann Rezső áll. ig. tanító Kismarton által 100, Bánki Gábor áll. tanító Debrecen-Haláp által 70, Nagy Albert rf. tanító Bőri által 40, Petrovich József áll. isk. ig. Magyaróvár által 200, Kénosi Lajos áll. isk. ig. Brassó-Apáca által 300, Zsigmond Ferenc ig. tanító Mezőpanit által 300, Dinnyés Károly főtanító Kőhidgyarmat által 50, Széchy György áll. tanító Szeged 5 által 200, Varga József áll. tanító Debrecen által 95, Szenes János áll. tanító Debrecen által 100, Molnár Ferenc áll. tanító Ohat-Telekháza által 55, Windisch Ferenc igazg. tanító Németsújvár által 356, Béres János áll. tanító Kökény által 100, Sárosi Albert áll. tanító Gercsely által 50, Fonay Ágost kántortanító Erdőcsokonya által 100, Gajdos János áll. isk. ig. Palonca által 150, Mohalik Mihály tanító Ozora által 250, Benedek Ákos áll. tanító Debrecen-Franciska által 90, Vidanyi Jenő áll. isk. ig. Hódmezővásárhely által 2370, Mardan Jeromos áll. tanító Szelistye által 50, Andor Pál ig. tanító Gálszécs által 150, Salamon Lajos áll. isk. ig. Hosszufalu által 180, Állami isk. igazg. Szakadát által 30, Valentiny Endre ig. tanító Zselyk által 120, Buszek Béla rk. tanító Brassó által 200, Bogdánfy Ignác tanító Feketető által 25, Kántor Lajos iskolaszéki elnök Sorkitótfalu által 70, Pázmány József áll. isk. ig. Töketerebes által 40, Weber József fűv. tanító Budapest III. által 50, Állami elemi iskola Vadászud

által 200, Állami elemi iskola Petrilla által 300, Hárty Gyula áll. isk. ig. Poroszka által 60, Papp Sándor áll. isk. ig. tanító Kapnikbánya által 25, Kocsis János áll. isk. ig. Rácsfalu által 100, Állami elemi iskola Ócsanád által 250, Szekeres Ferenc főv. tanító Budapest VII. által 200, Nép- és iparostanonc-iskola Salgótarján által 200, Miletich József áll. isk. ig. Siklósd által 100, Tokay József áll. tanító Lippa által 35, Hajdu András közs. tanító Oroszhegy által 50, Állami elemi iskola igazg. Rétfalu által 35, Gencsy Ferenc közs. tanító Korondpálpatak által 50, Nagy Lajos közs. tanító Kiskaba által 100, Állami iskola igazg. Székelymuzsna által 300, Seiler Gábor kántortanító Villany által 100, Pölskey Pál csángó tanító Hadikfalva (Bukovina) által 165, Bacskó József áll. tanító Tavarna által 20, Református el. isk. ig. Hajduhadház által 250, Községi isk. igazg. Sziklás által 80, Balássy Gyula áll. tanító Sepsiszentgyörgy által 100, Péter Izsák áll. ig. tanító Kisbacon által 100, Tóthpál János áll. tanító Predeátelep által 100, Máté József ig. tanító Bátaszék által 100, Bódiss Géza tanító Héderhely által 100, Galambos Ferenc ig. tanító Savanyukut által 80, Piazza Antal áll. tanító Büttös által 190, Szücs Kálmán tanító Szava által 60 tag. Összesen 11446 tag.

Az „Eperjesi vadásztársaság” Bohrandt Lajos ur indítványára, az ottani Á. V. E. alapító tagjai sorába lépett. E példát máshol is követhetnék a vadásztársaságok, melyek ha igazi nemes vadászokból állnak, határozottan állatvédők is, különösen ha a vadászati törvény szigorú betartása mellett a hasznos madárpusztítók ellen — mint éppen az eperjesi is — hatatosan közbelépnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kezes vadszarvas. Salzkammergutban, az ischli vadászterületen, hol ő felsége a király évenként vadászik, a vadállomány kezelése természetesen mintaszerű s ennek a szelid, emberséges kezelésnek és gondozásnak meg is látszik a hatása a vadszarvas-állomány egész viselkedésén.

Mint a „Frick's Rundschau“-ban olvassuk, van ott a többi között egy Hansnak elnevezett 8-as szarvu, amely oly szelid és talán hálás, hogy a cirkáló erdő-ört, ha különösen etetéskor találkozik vele, kézen és képen nyalja.

Állatvédelmi haladás. Párisban nem régen egy ismeretlen előkelőség egy nagy automobilt ajándékozott az ottani hatalmas állatvédelmi egyesületnek. Az automobil egy valóságos mestermű és olyan gépezettel van ellátva, hogy annak segítségével bármely nagyobb állatot pár perc alatt rajta kényelmesen el lehet helyezni, legyen az állat akár megsérülve, akár más módon munkaképtelen. A nemes adakozó névtelensége nem sokáig maradhatott titokban, mert már másnap köztudomású lett, hogy az — Falliér, Franciaország fenkölt szellemű elnöke, ki egész életén át a legmagasztosabb tevékenységet fejtette ki az állatvédelem terén.

Dr. Stern.

Baromfiorvoslás ingyen. A baromfibetegségek legfőbbje ragályos és járványszerű. Ez okból a gondatlan kistenyésztők a beteg baromfiakon, ha potom áron is, de igyekeznek tudni. Piacra viszik a ragályos betegséget, nem gondolva, hogy a járvány széthurcolásával ezeket érő kárt okoznak a közvagyonban. Makó város derék rendőrkapitánya, hogy a baromfibetegségek járványszerű terjedésének elejét vegye, először is a piacra kerülő és eladásra szánt baromfiakat szakemberrel megvizsgáltatja szigorúan és a betegeket elkobozza. Kidoboltatás és körendeletek kiragasztása által pedig tudomására adta a város közönségének, hogy a baromfibetegségről bárkinek naponta délelőlt 11—12 óra között tanácsadó áll rendelkezésre teljesen ingyen. A beteg baromfiak részére pedig ingyen osztogatnak gyógyszert. Kormányrendeletek hiányában óhajtható volna, hogy a járványos baromfibetegségek korlátok közé szoríthatása végett más hatóságok is ilyen óvszabályokat alkalmaznának.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi főtítkár,
felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta: Chernel István, a Községi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Ára 30 fillér.

Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Irta: dr. Kukuljević József, m. k. állatorvos. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Ára 1 korona.

Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

Die fünfundzwanzigjährige Tätigkeit des Landes-Tierschutzvereines und die Tierschutzbewegung in Ungarn. Von Isidor von Máday. Ára 1 korona.

Vogelschutz-Bestrebungen in Ungarn. Organisation der gesellschaftlichen Mitarbeit. Von Isidor von Máday. Ára 2 korona. (Most jelent meg.)

„Jókai” könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, ... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

TARTALOM: Madárvédelmi tanfolyamok. — A lovak védelméről. — Hasznos rovarok. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* Köszönő irat a tanfelügyelőségekhez. — A soproni állatvédő egyesület. — Alapítvány. — *Irodalom:* Népszerű méhészeti műtől nyelven. — A kanári madár ápolása. — *Szemle:* Kutyáapolónők. — A „Deutscher Tierschutzverein”. — A bécsi állatvédő egyesület. — Állatvédelem Londonban. — A lovak vasárnapja Londonban. — *Madárvédelem:* Madárvédelem Vasvárott. — Amerika és a madárvédelem. — A „Madarak és fák napja.” (Folytatás.) — *Hírek:* Előadás Gyulafehérvárott. — A christiániai állatvédő egyesület. — A pozsonyi népotthon. — Cserépgalamblovészet Bécsben. — Az állatvédelem a szentgotthárdi főgimnáziumban. — *Különfélék:* Felügyelet nélkül hagyott fuvarosfogatok. — Életmentő kutya. — Találó felelet. — Hakon norvég király és az állatvédelem. — Kutyák kiirtása méreggel.

Madárvédelmi tanfolyamok.

E tárgyban a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének f. évi május hó 22-én tartott nagygyűlésében hozott határozatból kifolyólag az Orsz. Állatvédő Egyesület gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter urhoz a következő feliratot intézte:

Nagyméltóságu Gróf Miniszter Ur!

A földmívelésügyi kormány már mintegy másfél évtized óta nagyarányu tevékenységet folytat a földmívelésre nézve hasznos madarak védelme érdekében. A fennálló törvényes intézkedések, a Magyar Ornithologiai Központ, a baranya-kárászi fészekodugyár szolgálják elsősorban a madárvédelem érdekét.

A hasznos madarak megvédése és szaporítása azonban csak abban az esetben érhető el, ha az ország egész gazdaközönsége hathatósan támogatja a kormány intézkedéseit.

Ebből a szempontból a minisztérium és az Ornithologiai Központ évről-évre sok ezernyi szakkönyv és füzet terjesztésével igyekezett a közönséget felvilágosítani és az ügynek megnyerni.

Abban a meggyőződésben, hogy a közönség közreműködésének megfelelő szervezése mellett gyorsabb és biztosabb eredmény érhető el, az Országos Állatvédő Egyesület mintegy 5 évvel ezelőtt célul tűzte ki, hogy az állatvédelem keretében a madárvédelmet rendszeresen fejlesszi.

Ebből a célból eszközöltük ki a „Madarak és Fák Napjának” az összes népiskolákban való rendszeresítését,

alapítottuk meg az Országos Ifjúsági Madárvédő Ligát,

alakítottuk meg a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségét.

Ez utóbbival főleg az a célunk, hogy a vidéken minél több állat- és madárvédőegyesületet létesítsünk, melyek mindegyikének az a rendeltetése, hogy székelyén, illetőleg annak vidékén a gyakorlati madárvédelem ápolásának és terjesztésének egy-egy központját képezze.

Eme törekvésünknek érdekében külön utmutatást adtunk ki vidéki állat- és madárvédő egyesületek alakítására,

kiváló szaktekintéllyel bíró képviselőket küldjük ki a vidéki egyesületek alapításánál való közreműködésre, ellátjuk a vidéki egyesületeket szakkönyvek, füzetek, nyomtatványok, alapszabályok, taggyűjtővek s hasonlók díjtalan adományozásával és egy havi folyóiratnak évi 70 fillérért való szétküldésével stb.

Jelentékeny munkával és áldozattal folytatott tevékenységünknek azonban igen nagy akadályát képezte és képezi az a körülmény, hogy a vidéken egyesületek alakításához, illetőleg a madárvédelmi munkásság irányításához alkalmas, madárvédelmi ismeretekben otthonos egyének csak igen gyéren találhatók.

Ennek a lényeges akadálnak tudatában már 1907. évi április hó 24-én a másolatban mellékelt megkeresést intéztük az Ornithologiai Központ igazgatóságához és arra kértük, hogy hozná javaslatba azt, hogy az Ornithologiai Központ kebelében kiváló szakérőinek alkalmazásával, az intézet gyűjteményeinek és a margitszigeti madártelep felhasználásával rövid tanfolyamok szerveztessenek.

Ezt a kérelmet most a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségbeli Nagygyűlésének határozatából folyólag közvetlen Nagyméltóságodhoz vagyunk bátrak mély tisztelettel intézni.

Egynehány napra terjedő tanfolyam elegendőnek mondható arra, hogy az érdeklődőt a gyakorlati madárvédelem körében annyira tájékoztassa, hogy a madár-